

Kalkoner

– djurskyddslagstiftningen i sammandrag

Innehåll

Djurskyddslagens betydelse för producenten	3
Djurskyddstillsynen	3
Skötsel av kalkoner	5
Tillsyn över välbefinnande.....	5
Vattning och utfodring av kalkon.....	6
Behandling och hantering av kalkon.....	6
Åtgärder som utförs på kalkon.....	8
Sjuk eller skadad kalkon.....	8
Avlivning av kalkon på gården.....	9
Avel.....	11
Påverkande av djurens produktionsförmåga.....	11
Förvaringsutrymme för kalkoner	12
Allmänna krav.....	12
Förhållandena i förvaringsutrymmet.....	12
Renhållning och underhåll av förvaringsutrymme.....	14
Anordningar och redskap.....	14
Utomhusinräddning.....	14
De som håller kalkoner måste registrera sig.....	14
Utrymmeskrav	15

Kalkoner – djurskyddslagstiftningen i sammandrag

I den här broschyren har samlats innehåll från de djurskyddsförfattningar som gäller hållning av kalkoner och deras välbefinnande.

De författningstexter som använts som källmaterial kan i sin helhet läsas på jord- och skogsbruksministeriets webbsidor på adressen www.mmm.fi.

Källor: djurskyddslagen (247/1996 och dess ändringar), djurskyddsförordningen (396/1996 och dess ändr.), statsrådets förordning om skydd av kalkoner (677/2010), jord- och skogsbruksministeriets (JSM) beslut om djurskyddskraven vid avlivning av animalieproduktionsdjur som hör till däggdjuren eller fåglarna (18/VLA/1996 och dess ändr.), JSMs beslut om krav på skydd av djur vid slakt (23/VLA1997 och dess ändr.).

Författningarna om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning ändras när förordningen om avlivning börjar tillämpas 1.1.2013 (rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning).

Djurskyddslagens betydelse för producenten

Djurskyddslagens syfte är att på bästa möjliga sätt skydda djuren mot lidande, smärta och plåga. Lagen syftar också till att befärma djurens välbefinnande och god behandling.

Djuren ska behandlas väl och de får inte åsamkas onödigt lidande. Det är också förbjudet att åsamka dem onödig smärta och plåga.

Den allmänna principen inom djurhållningen är att främja djurens hälsa samt beakta djurens fysiologiska behov och beteendebestånd.

Djurskyddstillsynen

I problemsituationer som gäller kalkoners välbefinnande eller om det finns skäl att misstänka att fåglar hålls eller sköts i strid med djurskyddsförfattningarna, kan en privat person ta kontakt med de lokala djurskyddsmyndigheterna. Djurskyddstillsynen på lokalnivå sköts av kommunalveterinären, tjänsteinnehavare som sköter kommunal hälsoskyddsövervakning (hälsovårdsinspektörer) samt av polisen. Regionförvaltningsverket, och i synnerhet den länsveterinär som är anställd där, leder och övervakar efterlevnaden av djurskyddsbestämmelserna i sitt förvaltningsområde.

Livsmedelssäkerhetsverket Evira styr och utövar i egenskap av centralförvaltningens myndighet tillsynen över att djurskyddsbestämmelserna verkställs och följs. På ministerienivå hör beredningen av djurskyddsbestämmelserna och tillsynen över att de verkställs till jord- och skogsbruksministeriet. ▶

Förutom myndigheterna gör också djurskyddsövervakare befullmäktigade av regionförvaltningsverket djurskyddsinspektioner. Djurskyddsövervakarna kan göra inspektioner annanstans men inte på områden som omfattas av hemfriden. Vid inspektioner på områden som omfattas av hemfriden kan en djurskyddsövervakare dock inom gränserna för sin inspektionsrätt vid behov bistå myndigheten. Djurskyddsövervakaren kan i samband med inspektionen ge djurets ägare eller innehavare råd och anvisningar; däremot kan förbud och påbud ges endast av myndigheter. Om djurskyddsövervakaren vid en inspektion upptäcker sådana missförhållanden som förutsätter förbud

eller påbud måste han anmäla fallet till djurskyddsmyndigheten.

I Finland finns dessutom många djurskyddsövervakare från olika djurskyddsorganisationer som arbetar på frivillig basis. Dessa djurskyddsövervakare har emellertid inte någon på djurskyddslagen baserad rätt att verkställa inspektioner.

Information om aktuella händelser och ändringar gällande djurskyddsövervakningen finns på Eviras webbplats www.evira.fi.

Skötsel av kalkoner

Tillsyn över välbefinnande

Kalkoner som tagits om hand får inte lämnas utan skötsel eller överges. Hälsan och det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård samt djurets renhet och den övriga kroppsvård djuret behöver skall ombesörjas. Fåglarna ska få tillräckligt med lämplig föda, dryck och annan behövlig skötsel.

Kalkonernas välbefinnande och förhållanden ska inspekteras tillräckligt ofta, dock minst två gånger om dagen. En sjuk eller skadad kalkon ska inspekteras oftare. Särskild vikt ska fästas vid kontroll av kalkonernas hälsa och välbefinnande då en ny uppfödningssomgång kommer till gården, under kalkonernas fortplantningstid eller då andra, betydande förändringar sker i skötselförhållandena.

Vid kontroll av kalkonernas välbefinnande ska vikt fästas vid kalkonernas beteende, rörlighet, allmänna kondition, eventuell förekomst av skador eller parasiter, konsumtion av dricksvatten och foder samt tillväxt eller äggproduktionsförmåga. Den individuella inspektionen av kalkonerna ska göras om en allmän kontroll visar att det är nödvändigt. Om det vid kontrollen observeras något som avviker från det vanliga ska omedelbara åtgärder vidtas för att utreda och avhjälpa situationen.

Störningar i rangordningen inom kalkongruppen bör undvikas. Vid sammanslagning av kalkongrupper eller vid introducering av nya kalkoner i gruppen sker förändringar i de sociala relationerna. Man ska speciellt fästa uppmärksamhet vid minskning av det aggressiva beteendet som detta har som följd. Kalkoner som förhåller sig fientligt till varandra eller som annars kan skada varandra ska hållas åtskilda. ▶

De kalkoner som föds upp ska väljas så att deras välbefinnande kan tryggas ända till slutet av uppfödningen.

Vattning och utfodring av kalkon

Kalkonerna ska ha tillgång till tillräckligt med foder av lämplig näringsammansättning och ständig tillgång till dricksvatten. Vid utfodringen ska man beakta de enskilda fåglarnas behov och säkerställa att varje fågel får tillräckligt med föda. Dricksvattenkonsumtionen och vid behov även foderkonsumtionen ska kunna följas upp. Vid utfodringen ska plötsliga förändringar i fodrets sammansättning eller mängd undvikas.

Höjden på utfodrings- och vattningens anordningarna ska justeras allt efter som kalkonerna växer så att alla kalkoner kan äta och dricka utan svårighet. Utrustning och redskap avsedda för utfodring och vattning av kalkoner ska hållas rena. Avföring får inte förorena fodret eller dricksvattnet.

Det ska finnas tillräckligt med utrymme på utfodrings- och dricksplatser så att det inte uppstår onödig konkurrens om vatten eller foder.

Kalkoner får inte ges sådant foder, dryck eller annan näring som är farlig för dess hälsa. Det är förbjudet att underlåta att ge fåglarna sådana näringsämnen i brist på vilka kalkonen vederligen kommer att insjukna. Kalkoner får inte tvångmatas i gödningsssyfte eller för att öka produktionen.

Behandling och hantering av kalkon

En kalkon ska behandlas lugnt och vid hantering av fåglar måste man försöka utnyttja kalkonernas arttypiska beteende. Fåglar får inte skadas eller behandlas våldsamt och de får inte i onödan skrämmas eller skärras upp.

I förvaringsutrymmet för kalkoner ska onödigt buller undvikas. Kalkoner ska fångas och flyttas lugnt och vid hantering av dem ska särskild försiktighet iakttas.

Innan kalkonerna fångas eller flyttas från förvaringsutrymmet ska alla hinder i form av utrustning och redskap som kan skada fåglarna avlägsnas.

Kalkonerna ska lyftas och bäras en i sänder. En kalkon får inte lyftas eller bäras i ett ben och inte heller hanteras så att kalkonens huvud hänger nedåt annars än för ett ögonblick när den lyfts eller flyttas.

Plötsliga förändringar i de dagliga skötselrutinerna ska undvikas.

Kalkonerna ska redan som kycklingar tillräckligt ofta och försiktigt vänjas vid sin skötare. Kycklingarna ska vänjas vid förvaringsutrymmet, förhållandena och skötselrutinerna. ▶

Åtgärder som utförs på kalkon

Operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta får utföras på kalkonen endast om de behövs på grund av fågelns sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak.

Åtgärden får i regel utföras endast av en veterinär. Om den smärta som åtgärden vållar är lindrig och kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov, får den dock utföras även av någon annan än en veterinär.

Seminering av kalkoner får utföras endast med särskild försiktighet och endast av kompetenta personer. Kalkoner som semineras ska vara friska och ha god kondition.

De redskap och anordningar som används vid åtgärder på kalkon ska vara lämpliga för ändamålet, rena och funktionsdugliga.

Sjuk eller skadad kalkon

Om en kalkon insjuknar eller skadas ska den omedelbart ges eller skaffas behörig vård. En sjuk eller skadad fågel ska vid behov hållas skilt från andra fåglar i ett ändamålsenligt utrymme. Om sjukdomens eller skadans art så kräver måste kalkonen avlivas eller slaktas.

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över medicinsk behandling av produktionsdjuren och över antalet döda djur. Bokföringen över medicinsk behandling av kalkoner ska sparas i minst fem år och bokföringen över antalet döda djur i minst tre år från utgången av det år då en anteckning om djuret senast gjordes i bokföringen.

Mer information om lagstiftningen som gäller medicinsk behandling av djur fås av den vårdande veterinären samt på webbadressen www.evira.fi > Djur > Djurhälsa och sjukdomar > Medicinering.

När det gäller att förebygga smittsamma djursjukdomar samt förhindra att de sprids är djurens ägare i central ställning. Aktuell information om djursjukdomar samt om bekämpning och övervakning av dem finns på webbadressen www.evira.fi > Djur > Djurhälsa och sjukdomar.

Avlivning av kalkon på gården

Avlivning av djur ska ske så snabbt och smärtfritt som möjligt. Ett djur får avlivas endast av en person som behärskar avlivning. Den som avlivar ett djur ska ha tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som tillämpas på djurarten i fråga samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden. Alla redskap och anordningar som används för avlivning av djur ska vara lämpliga för ändamålet och funktionsdugliga. För säkerställande av funktionsdugligheten ska redskapen och anordningarna kontrolleras och underhållas regelbundet.

Ett djur ska avlivas så, att det inte åsamkas onödigt smärta eller plåga eller onödigt lidande och så, att övriga djur störs så litet som möjligt.

Den som avlivar djuret ska försäkra sig om att djuret har dött innan destruktionsen påbörjas eller andra åtgärder vidtas.

Mer råd och anvisningar om avlivning av djur fås vid behov av kommunveterinären.

Aktuell information om kraven som rör avlivning av djur och om tillåtna avlivningsmetoder finns på webbadressen www.evira.fi > Djur > Djurskydd och djurhållning > Djurskydd vid slakt och avlivning. ▶

Avel

I avel ska djurskyddsaspekter och djurets hälsa beaktas. Sådan avel och användning av avelsmetoder som kan åsamka djuret lidande eller medföra betydande men för djurets hälsa eller välbefinnande är förbjuden. Det är också förbjudet att använda genteknik i syfte att förändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande.

Djur får inte hållas för produktionsändamål, om det inte utgående från dess fenotyp eller genotyp rimligen kan antas att djuren kan hållas utan att hållandet av djur är till men för deras hälsa eller välbefinnande.

Påverkande av djurens produktionsförmåga

Det är förbjudet att öka djurens produktionsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat, om det inte kan påvisas att dessa inte åsamkar men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Förvaringsutrymme för kalkoner

Allmänna krav

Förvaringsutrymmet för kalkoner ska vara tillräckligt rymligt, skyddande, ljusst, rent och tryggt och så bra som möjligt beakta fåglarnas naturliga behov. Förvaringsutrymmet får inte skada djuret eller äventyra dess hälsa. Djurskyddsaspekterna ska beaktas redan vid planeringen av byggnaderna och stängslan.

Det ska vara möjligt att utan svårigheter sköta och inspektera fåglarna i förvaringsutrymmet. Förvaringsutrymmet måste ge ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden samt mot oskäligen köld, värme, drag och fukt.

Ett förvaringsutrymme för djur samt dess konstruktioner och anordningar ska planeras, byggas och underhållas så, att förvaringsutrymmet är tryggt för djuret och att brandfaran och risken för att djuret ska rymma är så små som möjligt. Kalkonskötaren ska vara beredd på nödsituationer och ha tillgång till nödvändig räddnings- och brandbekämpningsutrustning.

Förvaringsutrymmet för kalkoner ska byggas eller placeras så att fåglarna kan höra och se vad som sker i förvaringsutrymmet eller dess omgivning samt har möjlighet till socialt umgänge.

I förvaringsutrymmet måste kalkonen kunna stå och vila i naturlig ställning samt röra och resa sig på ett naturligt sätt. Det bör finnas tillräckligt många liggplatser så att alla fåglar kan lägga sig samtidigt om de så vill.

Förvaringsutrymmet för kalkoner ska i fråga om material, konstruktion och andra egenskaper vara sådant att risken för att kalkonerna skadas är så litet som möjligt.

De inre ytorna av djurstall avsedda för inhysning av kalkoner samt utrustningen och anordningarna för kalkonskötsel ska lätt kunna hållas rena och desinfekteras. I ytbehandlingen får inte träskyddsämnen, målfärg eller andra

ämnen användas på ett sådant sätt att de kan orsaka en förgiftning hos kalkonerna.

Förvaringsutrymmet ska ha sådan inredning och utrustning som är lämplig för kalkoner samt sådant material med hjälp av vilket kalkonerna kan förverkliga sina arttypiska beteendebeständigheter, till exempel att bada i sand eller strö, putsa sina fjädrar eller annars sköta sin kropp.

Kalkoner får hållas endast i system med golvanläggning. Golvet i förvaringsutrymmet för kalkoner ska vara av sådant material som passar för kalkonerna samt sådant att det inte skadar kalkonerna eller äventyrar deras hälsa eller välbefinnande. Förvaringsutrymmet ska ha fast golv med undantag för det golv som finns i omedelbar närhet till dricksanordningar och som kan vara försett med avlopp för att avleda stänkvatten, samt de galler som finns framför moderdjurens reden för att redena ska kunna hållas rena. På golvet i förvaringsutrymmet ska finnas tillräckligt med lämpligt strö som ska hållas lagom torrt.

Förhållandena i förvaringsutrymmet

Djurstallet ska ha en sådan ventilation att luftens fuktighet, luftens strömningshastighet, dammängden eller halten av skadliga gaser inte överskrider skadegränserna. Temperaturen ska vara lämplig för de kalkoner som hålls i djurstallet.

Infall fåglarnas hälsa och välbefinnande är beroende av ett mekaniskt ventilationssystem, måste det vara möjligt att ordna en tillräcklig luftväxling i djurstallet för att trygga fåglarnas hälsa och välbefinnande även vid eventuella störningar i det mekaniska ventilationssystemet. I ett mekaniskt ventilationssystem ska det finnas ett larmsystem som slår larm vid störningar i ventilationen. Larmsystemet måste testas regelbundet.

Med undantag för kycklingarna ska i förvaringsutrymmen för kalkoner användas ett belysningsystem med 24- ▶

timmarsrytm så att en tillräckligt lång, sammanhängande mörk period ingår i dygnet. När belysningen i huvudsak är naturlig ska fönstren placeras så att ljuset fördelas jämnt till alla delar av djurstallet.

Ständigt eller plötsligt buller ska undvikas och kalkonerna får inte utsättas för ständigt buller som överstiger 65 decibel (dB(A)).

Renhållning och underhåll av förvaringsutrymme

Djurstall, inhägnader, utrustning och anordningar ska hållas rena och i gott skick så att de inte skadar kalkonerna eller äventyrar deras hälsa eller välbefinnande. Döda kalkoner ska avlägsnas genast. Alla utrymmen, redskap och all utrustning som kalkonerna har kommit i kontakt med ska rengöras och desinficeras grundligt innan ett nytt parti kalkoner tas in.

Förvaringsutrymmet samt de anläggningar som inverkar på kalkoners hälsa och välbefinnande ska kontrolleras minst en gång om dagen. Fel som kan äventyra kalkonernas hälsa eller välbefinnande ska repareras omedelbart, och om detta inte är möjligt, ska fåglarnas hälsa och välbefinnande tryggas på något annat sätt.

Gnagare och andra skadedjur ska bekämpas i djurstallet.

Anordningar och redskap

Sådana redskap, anordningar och ämnen som används vid vård, hantering, infångande, transport, bedövning eller avlivning av kalkoner och som uppenbart åsamkar fågeln onödig smärta eller plåga får inte tillverkas, importeras, säljas, överlåtas eller användas.

Utrustning och redskap som är avsedda för hållning, vattning och utfodring av kalkoner får inte medföra risk för att kalkonerna skadar sig.

Förvaringsutrymmet för kalkoner ska ha tillräckligt många utfodringsanordningar och drickplatser. Utfodrings- och

vattningsanordningar ska placeras så att de är inom räckhåll för alla kalkoner i förvaringsutrymmet. Om automatiska vattnings- eller utfodringsanordningar används i förvaringsutrymmet ska kalkonerna vänjas vid att använda dem.

Ventilationssystem och utfodringsanläggningar samt övrig utrustning och övriga redskap ska vara sådana att de orsakar så litet buller som möjligt.

Utomhusinhägnad

Om kalkonerna har möjlighet att röra sig ute ska den väg som leder ut från djurstallet vara trygg för kalkonerna. Det får inte finnas sådana konstruktioner eller föremål i inhägnaden som kan skada kalkonerna. Utomhusytan ska vara sådan att den kan hållas torr. Miljön ska vara lugn och bullerfri.

Inhägnaden ska vara tillräckligt stor med tanke på kalkonernas ålder, antal, storlek och aktivitet. Inhägnadens stängsel ska vara av ett material som är lämpligt och tryggt för kalkonerna. Stängslet ska hållas i gott skick så att kalkonerna inte kan rymma eller skada sig. Om nätstängsel används i inhägnaden, ska maskstorleken vara sådan att kalkonerna inte kan fastna i stängslet.

Om kalkonerna inte har möjlighet att komma från inhägnaden till inneutrymmen, ska de ha lämpliga skydd mot dåligt väder.

De som håller kalkoner ska också beakta eventuella föreskrifter som gäller hållandet av fjäderfä utomhus på våren, i syfte att förhindra spridningen av fågelinfluensavirus.

De som håller kalkoner måste registrera sig

Alla som håller fjäderfä måste registrera sig. Också de djurhållningsställen där djuren hålls måste registreras. Mer information om registreringen finns på webbadressen www.evira.fi > Djur > Djurskydd och djurhållning > Märkning och registrering > Fjäderfä.

Utrymmeskrav

Storleken på en kalkongrupp som hålls i samma utrymme ska vara lämplig med avseende på fåglarnas ålder, storlek, kön och det utrymme som står till förfogande.

I förvaringsutrymmet ska kalkonerna kunna stå i normal ställning, vända sig, flaxa och putsa sig. De måste kunna förverkliga sociala beteendemönster som är typiska för kalkoner och springa undan andra kalkoner.

Moderdjur av kalkon som används för avel ska ha lämpliga reden som de kan värpa i. Det ska finnas tillräckligt med reden och de ska konstrueras och placeras så att moderjuren kan vistas i redena utan att störas av andra kalkoner.

Livsmedelssäkerhetsverket Evira
Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors
Telefon 029 530 0400 • Fax 029 530 4350
www.evira.fi

